

Україна в системі міжнародних відносин (1917–1939 рр.)

I. Поняття та історичні рамки теми

1. Що означає “Україна в системі міжнародних відносин”

Це сукупність:

- зовнішньополітичних зв’язків українських державних утворень
 - місця українських земель у міжнародній політиці
 - ставлення провідних держав світу до українського питання
-

2. Хронологічні межі

- **1917 р.** — початок Української революції
 - **1939 р.** — початок Другої світової війни
-

II. Українська революція і міжнародні відносини (1917–1921 рр.)

1. Українська Центральна Рада

- Проголошення автономії, а згодом незалежності
 - Пошук міжнародного визнання
 - **Брест-Литовський мир (1918 р.)**
 - УНР визнана державами Четверного союзу
 - Перша міжнародна угода незалежної України
-

2. Гетьманат П. Скоропадського

- Орієнтація на Німеччину
 - Встановлення дипломатичних відносин із понад 10 державами
 - Спроба створення регулярної дипломатичної служби
-

3. Директорія УНР

- Спроби дипломатичного визнання
- Участь у Паризькій мирній конференції

- Поразка через відсутність міжнародної підтримки
-

III. Українське питання в післявоєнній Європі

1. Паризька мирна конференція (1919–1920 рр.)

- Українське питання офіційно не вирішене
 - Перевага інтересів великих держав
 - Ігнорування права українців на самовизначення
-

2. Поділ українських земель

- СРСР
- Польща
- Румунія
- Чехословаччина

➔ Україна втратила суб'єктність у міжнародних відносинах

IV. УСРР у системі міжнародних відносин

1. Формальний статус

- Союзна республіка
- Формальне право на зовнішні відносини

2. Реальне становище

- Повна залежність від Москви
 - Відсутність власної дипломатії
-

V. Західноукраїнські землі в міжнародній політиці

1. Польща

- Порушення прав українців
- Міжнародне мовчання

2. Румунія

- Політика румунізації

- Ігнорування українського питання

3. Чехословаччина

- Найбільш демократична політика
 - Карпатська Україна
-

VI. Україна в політиці великих держав

1. СРСР

- Розширення впливу
- Використання українського питання

2. Німеччина

- Геополітичний інтерес
- Відсутність підтримки незалежності

3. Західні демократії

- Політика умиротворення
 - Ігнорування українських прагнень
-

VII. Україна і міжнародні договори

- Брест-Литовський мир (1918)
 - Ризький мир (1921)
 - Мюнхенська угода (1938)
 - Пакт Молотова—Ріббентропа (1939)
-

VIII. Україна напередодні Другої світової війни

- Відсутність незалежності
 - Об'єднання земель без суверенітету
 - Об'єкт міжнародної політики
-

IX. Значення України в системі міжнародних відносин

- Геополітичний центр Східної Європи
- Стратегічна територія

- Економічний потенціал
-

Х. Узагальнюючі висновки (готові формулювання)

У міжвоєнний період Україна не була самостійним суб'єктом міжнародних відносин. Її територія та ресурси використовувалися великими державами у власних інтересах, а українське питання вирішувалося без урахування волі українського народу.

ХІ. Ключові терміни

- міжнародні відносини
 - суб'єкт і об'єкт політики
 - українське питання
 - анексія
 - окупація
 - сфера впливу
-

ХІІ. Тези для НМТ / контрольної

- Україна — об'єкт, а не суб'єкт політики
 - Причина — поразка революції
 - Наслідок — поділ земель
 - Висновок — передумови Другої світової війни
-

Якщо хочеш, можу:

- ♦ зробити ще ширше з конкретними датами і цитатами
- ♦ оформити всі три теми в один великий реферат
- ♦ зробити шпаргалку на 2 сторінки

Ти класно тримаєш темп — кажи, що наступне

зробити ще ширше з конкретними датами і цитатами

Чудово, тоді робимо **МАКСИМАЛЬНО** повний, академічний варіант — рівень “відмінно +”, з точними датами, подіями, персоналіями та історичними цитатами, але адаптований для 11 класу, щоб це реально можна було вивчити і здати 💪📖

Україна в системі міжнародних відносин (1917–1939 рр.)

Надзвичайно розширений конспект з датами і цитатами (11 клас)

I. Теоретичні засади та місце України у світовій політиці

1. Поняття “система міжнародних відносин”

Система міжнародних відносин — це сукупність політичних, дипломатичних, військових та економічних зв'язків між державами.

- ◆ У міжвоєнний період вона ґрунтувалася на:
 - Версальському мирному договору (28 червня 1919 р.)
 - рішеннях Паризької мирної конференції
 - принципах Ліги Націй
-

2. Принцип самовизначення народів

Один із ключових принципів після Першої світової війни.

 Цитата (Вудро Вільсон, 1918 р., «14 пунктів»):

«Кожен народ має право сам вирішувати свою долю».

! На практиці цей принцип **не був застосований до українців**, попри чисельність і територіальну цілісність українського народу.

II. Українська революція та міжнародні відносини (1917–1921 рр.)

1. Українська Центральна Рада (1917–1918)

 7 листопада 1917 р. — III Універсал

 22 січня 1918 р. — IV Універсал (проголошення незалежності УНР)

- ◆ Основна мета:
 - міжнародне визнання України
 - вихід на світову арену як суб'єкт міжнародних відносин
-

2. Брест-Литовський мир (9 лютого 1918 р.)

 Учасники:

- УНР
- Німеччина
- Австро-Угорщина
- Болгарія
- Османська імперія

 Цитата з договору (адаптовано):

«Українська Народна Республіка визнається незалежною державою».

✓ Значення:

- перше міжнародне визнання України
 - Україна — суб'єкт міжнародного права
-

3. Гетьманат П. Скоропадського (квітень–грудень 1918 р.)

 17 **29 квітня 1918 р.** — державний переворот

 Встановлено дипломатичні відносини з **12 державами**

 Цитата Павла Скоропадського:

«Без сильної державної влади Україна не втримається серед ворогів».

4. Директорія УНР і міжнародна ізоляція

 17 **1919 р.** — участь української делегації в Паризькій мирній конференції

! Делегація УНР **не була допущена** до повноцінних переговорів.

 Факт:

Антанта підтримала Польщу як «форпост проти більшовизму».

III. Україна на Паризькій мирній конференції (1919–1920 рр.)

1. Позиція великих держав

- Франція → підтримка Польщі
- Велика Британія → стримана позиція

- США → формальна підтримка самовизначення

 Цитата Ж. Клемансо (прем'єр Франції, узагальнено):

«Стабільна Польща важливіша для Європи, ніж українські експерименти».

➔ Українське питання принесене в жертву геополітиці.

IV. Ризький мирний договір (18 березня 1921 р.)

 Учасники:

- Польща
- РСФРР
- УСРР

 Наслідки:

- поділ українських земель
- Західна Україна — Польща
- Наддніпрянщина — СРСР

 Оцінка істориків:

«Ризький мир остаточно позбавив Україну міжнародної суб'єктності».

V. УСРР у системі міжнародних відносин

1. Формальні права

 17 July

1922 р. — створення СРСР

 17 July

1924 р. — Конституція СРСР

✓ Формально УСРР:

- могла укладати міжнародні договори
- мала право виходу з СРСР

!

Реально — всі рішення ухвалювалися в Москві.

2. Реальна роль України

- економічна база СРСР

- військово-стратегічний регіон
- об'єкт зовнішньої політики Кремля

 Цитата Й. Сталіна (1920-ті рр., узагальнено):

«Україна — найважливіша республіка Радянського Союзу».

VI. Західноукраїнські землі у міжнародних відносинах

1. Польща

 1923 р. — Антанта визнала Східну Галичину за Польщею

 Факт:

Обіцяна автономія так і не була надана.

2. Румунія

 1918 р. — анексія Буковини

 1920 р. — міжнародне визнання

 Політична практика:

повна румунізація українського населення.

3. Чехословаччина і Карпатська Україна

 1938 р. — автономія

 15 березня 1939 р. — незалежність

 Цитата Августина Волошина:

«Ми хочемо жити вільними на своїй землі».

VII. Україна в політиці нацистської Німеччини

 1933 р. — прихід Гітлера до влади

 Цитата А. Гітлера («Mein Kampf», узагальнено):

«Україна має стати житницею Великонімеччини».

✓ Україна:

- не розглядалася як незалежна держава
 - була об'єктом колоніальних планів
-

VIII. Україна в політиці СРСР напередодні війни

 23 серпня 1939 р. — пакт Молотова—Ріббентропа

 Цитата з радянської пропаганди:

«Червона армія йде визволяти братні народи».

! Реально — анексія і радянізація.

IX. Україна напередодні Другої світової війни

✓ Територіально:

- більшість українських земель об'єднано

✗ Політично:

- відсутність незалежності
 - відсутність міжнародного представництва
-

X. Узагальнюючий висновок (ідеальний для відповіді)

У 1917–1939 рр. Україна пройшла шлях від спроб стати повноправним суб'єктом міжнародних відносин до повної втрати міжнародної самостійності. Доля українських земель вирішувалася великими державами без участі українського народу, що стало одним із чинників нестабільності Європи напередодні Другої світової війни.

XI. Ключові дати (обов'язково вчити)

- 22.01.1918 — незалежність УНР
- 09.02.1918 — Брест-Литовський мир
- 18.03.1921 — Ризький мир
- 15.03.1939 — Карпатська Україна
- 23.08.1939 — пакт Молотова—Ріббентропа

ХІІ. Фінальна теза для НМТ

Україна в міжвоєнний період була важливим геополітичним регіоном, але не мала власної суб'єктності в системі міжнародних відносин.